

FORSKNING

BØRN&UNGE

NR 20 | SEPTEMBER 2013 | bupl.dk

BØRNS
TRIVSEL

BØRN&UNGE FORSKNING

Blegdamsvej 124
2100 København Ø
Telefon: 3546 5100
Telefax: 3546 5099
E-mail: b&u@bupl.dk
www.boernogunge.dk

REDAKTIONEN

Ansvarshavende redaktør:

Ida Thuesen Nielsen (itn)

Redaktionschef:

Lene Søborg (sob)

Redaktion:

Anders W. Christensen (awc)
Peter Engelbrekt Petersen (ppn)
Camilla Mehlsen, DPU
Nicklas Colerick, (nco)

Grafisk tilrettelæggelse:

Jeanne Olsen (jno)

BUPL'S FORSKNINGSSATSNING

Blegdamsvej 124
2100 København Ø
v/ Konsulent Peter Engelbrekt Petersen
Telefon: 3546 5142
E-mail: ppn@bupl.dk
bupl.dk/forskning

B U P L

Børne- og Ungdomspædagogernes
Landsforbund

Blegdamsvej 124
2100 København Ø
Telefon: 3546 5000
(kl. 9-15)
Telefax: 3546 5039
E-mail: bupl@bupl.dk
bupl.dk

TRYK

Stibo Graphic
Kontrolleret oplag: 69.738
ISSN: 1903-962X

forord

BØRNS TRIVSEL

Børns trivsel er fundamentet for udvikling og læring. Derfor er det også glædeligt, at børns trivsel de seneste år er kommet mere i fokus. Blandt andet har BUPL sammen med 12 andre organisationer formuleret og underskrevet Erklæring om nationalt samarbejde for trivsel blandt børn i dagtilbud. Desuden er der kommet en større forskningsmæssig opmærksomhed på betydningen af børns trivsel, som artiklerne i dette nummer også illustrerer.

BØRN TRIVES – UNGE MISTRIVES

Når Socialforskningsinstituttet prøver at vurdere, hvor mange børn som trives, når de heldigvis frem til, at stort set alle børn mellem 0 og 11 år trives. Kun 1- 5 % mistrives i den aldersgruppe. Der er dog meget, der tyder på, at børn og unge får det sværere og sværere efter 11- års- alderen. I 16-19-års- alderen mener Socialforskningsinstituttet, at helt op til 20 % har så alvorlige problemer, at de mistrives. Det drejer sig primært om psykiske problemer, selvmordsforsøg og spiseforstyrrelser. Vi ved, at næsten alle børn indtil 10-11-års- alderen enten er i dag- eller fritidsinstitutioner, og pædagoger spiller også en rolle i deres skoleliv. Efter 11-års- alderen falder andelen af større børn og unge i institutioner dog drastisk, samtidig med at pædagoger spiller en langt mindre rolle i skolen. Det er derfor tankevækkende, at børns trivsel og motivation i skolen falder drastisk samtidig med, at andelen af pædagoger i deres liv falder. Noget tyder på, at vi kunne forebygge langt flere ungdomsproblemer, hvis de større børn og unge fortsat havde

gode fritidstilbud og pædagoger i deres skoleliv.

TRIVSEL ER OGSÅ POLITIK

Børns trivsel er dog først og fremmest afhængig af deres familiesituation. Børn, som mistrives i Danmark, kommer langt overvejende fra ressourcetsvage familier. Derfor er arbejdet med børns trivsel også et arbejdsmarkedspolitisk og socialpolitisk anliggende. Pædagoger kan sammen med forældrene styrke børns og familiers trivsel i de ressourcetsvage familier, men vi kan ikke løse den generelle ulighed. Det er et politisk anliggende. Desværre har den økonomiske ulighed i Danmark været stigende, særligt i perioden fra 2001-2007.

PÆDAGOGISK ARBEJDE SKABER TRIVSEL

Vi ved fra flere undersøgelser, at når man spørger børn, hvad det bedste er i børnehaven, fritidshjemmet eller skolen, så svarer langt de fleste gode venner. Det betyder, at når børn har gode relationer til hinanden, så trives de. Og netop arbejdet med børns relationer er en af pædagogernes spidskompetencer. Derfor er det vigtigt, at det stigende fokus på børns læring ikke fjerner fokus fra børns trivsel.

Eller sagt med andre ord: Vi skal passe på, at fokus på hvad børn skal blive, ikke fjerner fokus fra, hvordan børn har det her og nu.

God læselyst

Allan Baumann

”Trivsel er fundamentalt for, om man har lyst til at lære eller deltage i fællesskabet, og den dimension bliver nedprioriteret i dag. Derfor er det så vigtigt, at vi revitaliserer begrebet. Trivsel bør indgå i de pædagogiske drøftelser om mål, midler og resultater, men den officielle politiske og samfundsmæssige dagsorden har i høj grad fokus på læring,”

Lektor Unni Lind
SIDE 4-8

Foto: Colourbox

INDHOLD

4 TRIVSEL SKAL UD AF LÆRINGENS SKYGGE Er den stigende fokus på læring ved at overskygge trivsel?	12 FØLG BØRNS ENGAGEMENT I NUET "Kan for meget fokus på formelle kompetencer og udviklingsstadier tromle børns behov i nuet? Interview med ph.d.-stipendiat Lone Svinth	18 ET LILLE SKUB KAN GØRE EN KÆMPE FORSKEL Hvordan forbedrer vi børn- og unges trivsel? – Børn og Unge Forskning har sat Michael Rosholm i stævne til en snak om et nyt børneforskningscenter.
9 TRANG PLADS HÆMMER FORDYBELSE Plads er en vigtig forudsætning for ro, færre konflikter og længerevarende aktiviteter, men er pædagogerne for "gode" til at indrette sig på for lidt plads?	15 KOLLEGER SKABER TRIVSEL Opskriften på trivsel er en blanding af anerkendelse, omsorg, et fortløligt forhold med kollegerne og humor	

TAL TRIVSEL UD AF LÆRINGENS SKYGGE

Trivsel er en målsætning i Dagtilbudsloven, men samfundets massive fokus på læring overskygger det pædagogiske arbejde med trivselsfremme, mener to forskere, der opfordrer pædagoger til at sætte aftryk på læringsdebatten ved at tale mere om børns trivsel.

AF CAMILLA MEHLSEN

Når emnet er trivsel i dagtilbud, er det nærliggende at begynde med den gode nyhed: De fleste børn trives i de danske dagtilbud, og trivslen er højere end i mange andre lande. Alligevel er netop trivsel et overset område i dagtilbud, for pædagoger og politikere har det med at tale om læring frem for trivsel.

Sådan lyder det fra Anette Boye Koch fra VIA University College, der har skrevet en ph.d.-afhandling om trivsel i børnehaven og er i gang med et nyt forskningsprojekt om pædagogers betydning for børns trivsel.

"Trivsel er ikke udsat for samme pædagogfaglige opmærksomhed som læring og udvikling. I daginstitutionerne snakker man mere om læring, og det er i høj grad på grund af de pædagogiske læreplaner. Trivsel er

ofte et appendiks til andre ting i daginstitutioner, som for eksempel læring og sundhed," siger Anette Boye Koch.

LANGT FRA PAPIR TIL PRAKSIS. Begrebet trivsel er ellers formuleret klart og tydeligt i Dagtilbudslovens paragraf 1, hvor der står, at dagtilbud har til formål "at fremme børn og unges trivsel, udvikling og læring". Men i praksis taler man mere om de to andre begreber i formålsparagraffen – udvikling og læring – og det er langt mere uklart, hvordan ordet skal bevæge sig fra papirlovgivningen til den pædagogiske praksis, mener Anette Boye Koch. Mens der fra politisk hold er formuleret læreplaner, der skal støtte pædagoger i at arbejde med børns læring, er der ikke på samme måde redskaber til at fremme børns positive trivsel i dagtilbud.

"Nok står trivselsbegrebet i Dagtilbudsloven, men arbejdet med at fremme børns positive trivsel er overladt til pædagogerne selv. Politikerne ønsker, at trivsel får større bevågenhed, men hvad trivsel konkret indebærer, og hvordan pædagogerne når derhen, er et åbent spørgsmål," siger Anette Boye Koch.

REVITALISERING AF TRIVSEL. Unni Lind, lektor i pædagogik ved professionshøjskolen UCC, er enig i, at trivselsbegrebet står i skyggen af læring. Hun har i flere år arbejdet med trivsel og har sammen med Thomas Gregersen skrevet bogen 'Blommen i ægget – børns trivsel i daginstitutionen'. Bogen er et fagligt normativt indspark til at få trivsel på dagsordenen, fortæller Unni Lind, der gerne vil slå et slag for en revitalisering af trivselsbegrebet.

"Der er ikke noget galt i at tale om læring og inklusion, som er to begreber, der fylder meget i dagtilbud i dag. Men trivsel er et helt centralt pædagogisk begreb. Trivsel er fundamentalt for, om man har lyst til at lære eller deltage i fællesskabet, og den dimension bliver nedprioriteret i dag. Derfor er det så vigtigt, at vi revitaliserer begrebet. Trivsel bør indgå i de pædagogiske drøftelser om mål, midler og resultater, men den officielle politiske og ▶

”Trivsel er fundamentalt for, om man har lyst til at lære eller deltage i fællesskabet, og den dimension bliver nedprioriteret i dag.”

Unni Lind

TRIVSEL ER EN DEL AF DAGTILBUDSLOVEN

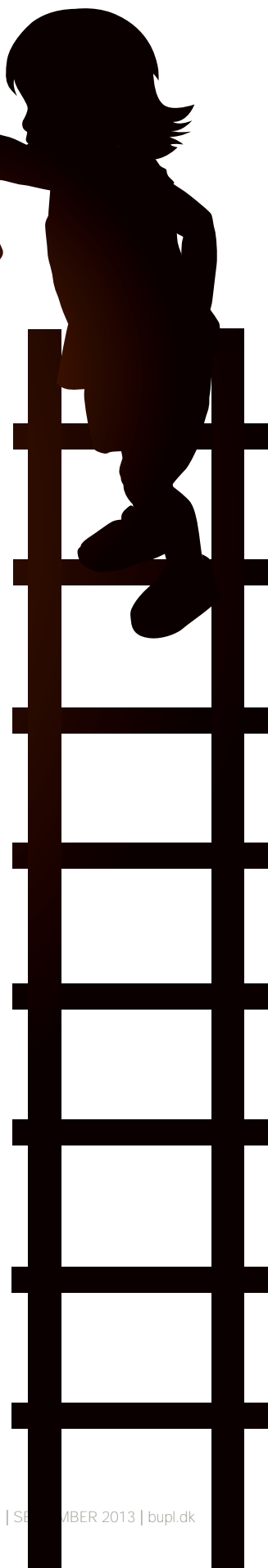
Ifølge Dagtilbudsloven har pædagoger til opgave at varetage børns trivsel, udvikling og læring. Ordet trivsel kom ind i formålsparagraffen i 2007, og loven blev opdateret i 2010:

Dagtilbudsloven, § 1

Formålet med denne lov er at 1) fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring gennem dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud.

Dagtilbudsloven, § 7.

Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

HVAD ER TRIVSEL?

Ordet trivsel kommer fra det oldnordiske ord *prifa*, som betyder 'gribe' eller 'tage'. Det kan være knyttet til 'at tage på' og være 'trind', det vil sige 'frodig' og relaterer sig altså til voksne: til vækst. Men et frodigt menneske kan også referere til det at være rig på ideer og foretagsom. Trivsel handler om vækst, engagement, involvering og aktiv deltagelse i livet.

Kilde: Unni Lind og Thomas Gregersen: 'Blommen i ægget. Børns trivsel i daginstitutionen'. Dafolo 2010.

Hvad er trivsel for pædagoger?

I forbindelse med sin ph.d.-afhandling, 'Når børn trives i børnehaven' har lektor Anette Boye Koch spurgt en række pædagoger om, hvad børns trivsel er for dem. Her er nogle citater fra pædagoger, der har bidraget til afhandlingen:

"Trivsel, det er noget, jeg ser. Det barn, som kommer glad ind om morgenen og går glad hjem, det har været i trivsel i den mellemliggende periode."

"Et barn i trivsel... det, synes jeg, er et barn, som jeg kan se er glad, når det kommer om morgenen, har nogle legekammerater, som det er glad for at se og leger godt med."

"Et barn i trivsel, det er jo et barn, som man oplever er glad, ikke også? Glad i hverdagen, glad for at være her."

samfundsmæssige dagsorden har i høj grad fokus på læring," siger hun.

Og når trivsel endelig kommer ind i den pædagogiske debat, er tendensen, at det ofte kommer til at handle om mistrivsel, mener Unni Lind. Det er for eksempel, om et barn slår andre, er ensom eller bliver mobbet. Men pædagogisk arbejde handler ikke bare om at reducere eller kompensere for mangler og problemer, mener Unni Lind.

"Jeg har betænkeligheder, hvis det pædagogiske arbejde reduceres til at være imod noget, fx antimobbekampagner, frem for at handle om, at man som pædagog arbejder for og hen imod noget. Det er fint nok at have fokus på forebyggelse, men der er skaden sket. Den pædagogiske praksis bør være kendetegnet ved, at man hele tiden har fokus på, om de mennesker omkring én har det godt. Der er brug for tiltag, der positivt og forebyggende arbejder for børns trivsel og medvirker til velfungerende fællesskaber," siger hun.

UNDSKYLDER DE SMÅ GLÆDER. Arbejdet med de pædagogiske læreplaner er med til at dokumentere pædagogers arbejde for omverden. Men det gør det samtidig sværere at dokumentere de små glæder i hverdagen, mener Unni Lind.

"Det er nemmere at sige, at nu laver vi et vandprojekt med små dyr ud fra naturvidenskabelige metoder, for det er læring. Men trivsel kommer for

"Nok står trivselsbegrebet i Dagtilbudsloven, men arbejdet med at fremme børns positive trivsel er overladt til pædagogerne selv."

Anette Boye Koch

læring: For at børn overhovedet har lyst til at deltage i vandprojektet, så skal de være i nogenlunde trivsel. Derfor bør trivsel være et pædagogisk ideal," siger hun.

Unni Lind peger på, at tendensen til at fokusere på læring ikke altid hænger sammen med, hvad der giver mest mening for pædagoger. I arbejdet med bogen 'Blommen i ægget' har hun og medforfatter Thomas Gregersen talt med mange pædagoger og ledere, og de fortæller, at det er de små ting i hverdagen, der især giver mening, som når der opstår glædesfyldte øjeblikke.

"Når vi interviewer folk i den pædagogiske verden, fortæller de, at det er de små ting i hverdagen, der gør arbejdet meningsfuldt. Det er at stoppe op og se på regnormen på turen til parken, hjælpe med at dække bordet til frokost, se to børn finde sammen, grine højt til en fælles leg. Men pædagogerne siger nærmest i samme åndedrag, at de også ved, at det er vigtigt, at børnene skal lære noget," fortæller Unni Lind.

COMEBACK TIL TRIVSEL? Hvis det står til de to forskere, skal trivsel ud af læringens skygge, og det vil kunne styrke pædagogers position. Unni Lind mener, at trivselsarbejdet er en måde, pædagoger kan tage livtag med læringsbegrebet på.

"For 40 år siden var det udviklingsbegrebet, der var enormt centralt. Så kom læringsbegrebet. Jeg tror ikke, vi forlader læringsbegrebet, for læring er ikke på retræte. Men måske kan trivsel få et comeback. Faktisk tror jeg, at arbejdet med trivsel kan understøtte en pædagogisk tilgang til læring. For den pædagogiske dagtilbudsverden giver det mening at arbejde med læring ud fra en trivselsforståelse. Pædagoger kan sætte deres eget fingeraftryk på læring gennem trivsel," siger Unni Lind.

I arbejdet med bogen har Unni Lind og Thomas Gregersen været inspireret af den belgiske professor i pædagogik Ferre Laevers, der er leder af forskningsprogrammet Experiential Education ved universitet KU Leuven. Ifølge Ferre Laevers er det afgørende at fokusere på forudsætningerne for

barnets trivsel frem for at dokumentere resultater for det enkelte barn. Trivsel og involvering er to nøgleord, som man kan bruge til at analysere børn med i pædagogiske sammenhænge.

"Har børnene lyst til at være med på tur? Har de lyst til at være med i en leg? Når man taler om læring, fokuserer man meget på resultater. Det er selvfølgelig også interessant, men vi burde være mere interesseret i vejen derhen. Hvad befordrer læring? Det gør, at børnene har det godt," siger Unni Lind.

TRIVSEL ER TAVS VIDEN. For aktivt at arbejde med trivsel er det vigtigt at have en forståelse af, hvad trivsel er. I sin forskning oplever Anette Boye Koch, at mange pædagoger er dygtige til at arbejde med trivsel, men kun få italesætter, hvad de gør. Derfor er afsættet i hendes forskning at italesætte det trivselsarbejde, som dygtige pædagoger udfører.

"Trivsel er en kerneværdi blandt pædagoger, uanset hvad de kalder det. Det er åbenlyst, at dygtige pædagoger arbejder med trivsel. Men trivsel er en del af pædagogers 'tavse' viden. Man kan også kalde det for 'pædagogers upågtede faglighed', og den skal vi være langt mere opmærksomme på," siger Anette Boye Koch og opfordrer pædagoger til at diskutere, hvad trivsel er for dem.

"Du kan ikke arbejde med trivsel uden at diskutere, hvad man forstår ved det. I hver enkelt personalegruppe rundt om på de danske daginstitutioner må man diskutere, hvad trivsel er. Trivsel kan hurtigt blive, at barnet skal være glad, men trivsel er meget mere end det. Et glad barn er ikke nødvendigvis et barn, der trives, og det stille barn kan også være et tilfreds barn," siger hun.

TRIVES DET GLADE BARN? Anette Boye Koch har undersøgt, hvad pædagoger forstår ved trivsel, og ofte handler det netop om 'det glade barn'. En pædagog i en børnehave formulerer det for eksempel sådan her: "Et barn i trivsel... det, synes jeg, er et ▶▶

BØRNS SYN PÅ BØRNEMILJØET I DAGTILBUD Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) tager jævnlige temperaturen på børns trivsel. Børnemiljøtermometeret er et elektronisk redskab, som en række dagtilbud og dagplejere bruger til at undersøge, hvordan børnemiljøet opleves i børnehøjde.

Flere tusinde børn i dagpleje, vuggestue, børnehave og fritidshjem har svaret på spørgsmål om, hvordan de oplever hverdagen.

I 2012-rapporten siger langt de fleste af de adspurgte børn, at de er glade for at gå i børnehaven eller på fritidshjem. Og i vuggestuen viser langt de fleste af børnene, at de er glade for de andre børn og for de voksne.

BØRNEHAVEN

Her er nogle af de svar, som de 4—6-årige børn i børnehaven giver:

Er du glad for at gå i børnehaven?

Ja: 82,2 %

Nogle gange: 14,5 %

Nej: 3,4 %

Når du er i børnehaven, er du så mest...

Glad og tilfreds: 75,7%

Midt imellem: 20,8%

Sur eller ked af det: 3,5%

Har du gode venner i din børnehaven?

Ja, mange: 62,9 %

Nogle stykker: 35,6 %

Nej, ingen eller næsten ingen: 1,5 %

Kan du lide de andre børn i børnehaven?

Ja, de fleste: 76,6 %

Nogle stykker: 22,1 %

Nej, ingen eller næsten ingen: 1,3 %

Kan du lide de voksne i børnehaven?

Ja, dem alle sammen: 70,6 %

Ja, nogle af dem: 27,1 %

Nej, ingen eller næsten ingen: 2,2 %

Får du skæld ud af de voksne?

Nej, aldrig eller næsten aldrig: 47,5%

Nogle gange: 46,7 %

Ja, tit: 5,8 %

Har du ondt i maven, når du er i børnehaven?

Nej, næsten aldrig: 54,2%

Nogle gange: 40,8 %

Ja, tit: 4,9 %

Savner du din mor eller far, når du er i børnehaven?

Nej, næsten aldrig: 33,9 %

Nogle gange: 45,3 %

Ja, tit: 20,9 %

”Det er nemmere at sige, at nu laver vi et vandprojekt med små dyr ud fra naturvidenskabelige metoder, for det er læring. Men trivsel kommer før læring.”

Unni Lind

barn, som jeg kan se er glad, når det kommer om morgenen, har nogle legekammerater, som det er glad for at se og leger godt med.” Men trivsel er ikke kun glæde. Det er en meget individuel størrelse.

”Man kan ikke opstille 10 parametre, som er en tjekliste for et barns trivsel. Jeg vil være betænkelig ved, at man kan lave en skala. I vores nordiske barnesyn vægter vi for eksempel børns leg med hinanden højt, men hvis et barn kan lide at lege alene nogle gange, kan det sagtens være, at barnet trives med det,” siger Anette Boye Koch.

Eller som en pædagog i Anette Boye Kochs afhandling formulerer det: ”Vi behøver jo ikke være glade altid, og fordi børn er triste en dag, er det jo ikke ensbetydende med, at de ikke trives, vel? Det bliver jo over en periode, man kigger.”

GENERATION MÅLRETTET I VUGGESTUEN. Flere samfundsteoretikere har i de senere år peget på, at der i samfundet generelt er et stigende fokus på læringens mål og resultater, og det forplanter sig til alle grene af uddannelsessystemet. Unge bliver eksempelvis kaldt ’generation målrettet’, da mange vælger fag og studiejobs efter fremtidige beskæftigelsesmuligheder. Det er den samme tendens, der viser sig i skolen og på daginstitutionsområdet, hvor børnenes udvikling evalueres ud fra læringsmål.

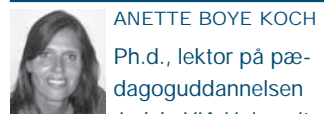
Ifølge Anette Boye Koch er den største udfordring

for børns trivsel i daginstitutioner netop samfundets fokus på, at børnene skal lære noget, for de skal ruste sig til fremtiden. ”Vi har så travlt med, at børnene skal et sted hen, og det er os, der bestemmer hvorhen. Vi har så travlt med at være på vej, men hvad med oplevelser i nuet?,” spørger hun.

Både Anette Boye Koch og Unni Lind opfordrer den pædagogiske verden til at gøre op med tidens herskende forestilling om, at et barn skal et sted hen, og at alting kan måles og vejes. For netop trivsel er en vanskelig størrelse at måle.

”I arbejdet med vores bog om trivsel er vi blevet klar over, at trivsel ikke er en objektiv målbar størrelse eller samværsform. Trivsel er en værdi, et ideal, en følelse, som er meget svær at definere, for der er så mange subjektive beskrivelser af, hvad trivsel er,” siger Unni Lind og understreger, at trivselsfremme ikke er én specifik pædagogisk metode, men en pædagogisk ambition, som man kan gribe an på mange forskellige måder.

For der er ikke en klar endestation for den gode trivsel. ”Udvikling er ikke en vej, men kan være mange veje. Derfor er det vigtigt at kigge på nuet,” siger hun. ◦

ANETTE BOYE KOCH

Ph.d., lektor på pædagoguddannelsen Jydsk, VIA University

College og ansat i Videnscenter for Børns og Unges Kultur med særlige forskningsopgaver. Hun har skrevet ph.d.-afhandlingen ’Når børn trives i børnehaven’ og arbejder på en ny undersøgelse om pædagogers betydning for børns trivsel.

UNNI LIND

Socialpædagog, cand.mag. i pædagogik og ansat som

lektor ved Pædagoguddannelsen på professionshøjskolen UCC. Hun har sammen med Thomas Gregersen skrevet bogen ’Blommen i ægget – børns trivsel i daginstitutionen’ Dafolo, 2010.

TRANG PLADS HÆMMER FORDYBELSE

God plads i en børnehave giver færre konflikter, mere ro og mulighed for længerevarende aktiviteter, viser en ny undersøgelse. Men pædagoger er så gode til at indrette sig på lidt plads, at de næsten glemmer, de mangler betingelser for, at børn kan fordybe sig.

AF ANNETTE HAUGAARD

Der skal være stor plads for at kunne skræmme prinsessen i eventyret, som Troldestuen arbejder med. Der er bare ingen steder, hvor en papmachéfigur kan stå fremme, imens man gør den større end de 110 cm, som 5-årige typisk er. Så nu laver børnene små figurer til teaterstykket frem for selv at spille rollerne.

Selvom mange børnehaver har mere end de to kvadratmeter frit gulvareal pr. barn, som bygningsreglementet kræver, er pladsen alligevel ofte så trang, at bestemte aktiviteter ikke kan lade sig gøre. Men en ny undersøgelse viser, at pædagoger ikke altid opdager, hvor meget begrænset plads forhindrer dem i.

”Pædagoger svarer nej til, at der er noget i de pædagogiske læreplaner, de ikke kan på grund af pladsen. De har vænnet sig til at låne en gymnastiksal eller tage på tur. Men når man dykker ned i deres udtalelser, viser det sig, at der faktisk ikke er plads til, at børn helt kan udfolde og fordybe sig,” siger Inge Mette Kirkeby, som er arkitekt og seniorforsker ved Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.

Hun står i spidsen for et større forskningsprojekt, støttet af BUPL, der i 2013 er afsluttet med rapporten ▶▶

”Når børn kommer for tæt på hinanden både fysisk og mentalt, skaber det mere uro, larm og konflikter, hvilket går ud over deres trivsel og deres grundlag for at lære og tackle livet senere.”

Inge Mette Kirkeby, arkitekt.

Foto: Colourbox

INGE METTE KIRKEBY

Arkitekt, ph.d. og seniorforsker ved

Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet, hvor hun forsker i blandt andet arkitekturs betydning for læring og skolebyggeri. Hun har stået i spidsen for det nyligt afsluttede forskningsprojekt 'Plads til trivsel og udvikling', der er støttet af BUPL's forskningspulje.

'Plads til trivsel og udvikling'. Som en del af projektet har hun blandt andet foretaget en interviewundersøgelse om 12 pædagogers arbejde i 12 forskellige børnehaver.

MERE TRIVSEL UDEN SAMMENSTØD. At god plads er lig med trivsel og gode muligheder, er ifølge Inge Mette Kirkeby så stor en selvfølge, at man ikke behøver være arkitekt for at regne det ud. Den nye undersøgelse handler derfor om, hvilken forskel plads gør i børnehavers dagligdag – og svaret er, at det viser sig i antallet af konflikter.

"Når børn kommer for tæt på hinanden både fysisk og mentalt, skaber det mere uro, larm og konflikter, hvilket går ud over deres trivsel og deres grundlag for at lære og tackle livet senere," siger hun og forklarer, at et lavt konfliktniveau har mindst to fordele. Pædagoger skal bruge mindre energi på at rede tråde ud og får mere tid til at tale med børnene og sætte lege og aktiviteter i gang. Og børnene får

ro til at være mere uforstyrrede sammen og kunne koncentrere sig om at udvikle en leg i længere tid.

AFSKÆRMET LEG ELLER OPDELING. Det ved pædagoger godt, og derfor er de meget bevidste om at indrette institutionen, så der er bedst mulig plads til afskærmet leg. De stiller reoler op som rumdelere, ruller biltæpper ud i et hjørne af garderoben eller skaber en dukkekrog bag et gardin. Den strategi kalder Inge Mette Kirkeby at fordele børnene i rum, mens en anden løsning på begrænset plads er at skille børnene ad i tid.

"Man tager halvdelen af gruppen med ud på legepladsen eller på tur, fordi så er der helt logisk mere plads til dem, der bliver tilbage. Det forudsætter dog, at der er personale nok, og på den måde hænger plads og normeringer sammen," siger hun.

SÆRLIGE BEHOV KAN BANE VEJEN. Mange pædagoger bliver for alvor klar over betydningen af god plads, når de møder børn med særlige behov. En pædagog fortæller Inge Mette Kirkeby, at en midlertidig flytning til større rammer betød, at udadreagerende børn pludselig fungerede bedre, mens en anden oplevede færre konflikter, mindre støj og mere flow i børnenes leg, da hun skiftede job til et sted indrettet på børn med høreproblemer.

"Trivslen blandt børn med særlige behov er meget mere afhængig af, hvad der er plads til. Hvis man har kort lunte og leger tæt på hinanden, kan det hurtigere blive til en konflikt, og hvis man omvendt er socialt tilbageholdende, bliver man hurtigt forstyrret af, at andre leger noget andet ved siden af en," siger Inge Mette Kirkeby.

Hun håber derfor, at inklusion af flere børn i almindelige daginstitutioner kan vise sig at være en fordel for alle børn.

"Arkitekter har et begreb, der kaldes universelt design, hvor man skaber noget til gavn for alle frem for at lave noget specielt til de få. Mit budskab til politikere er da også, at hvis de gør bygninger til daginstitutioner mere rummelige i helt fysisk forstand, så gør de dem også mere rummelige i overført betydning," siger hun. ●

SÅDAN SIGER PÆDAGOGER OM PLADS

"Hvis der er for lidt plads, begrænser det pædagogikken og på mange måder også børns trivsel og udvikling. Det gør det, fordi man som barn og menneske også har brug for at kunne fordybe sig."

"Det kan være en ganske simpel leg som at bygge med klodser. Hvis man er for tæt på hinanden, og lydniveauet er for kraftigt, kan man ikke få ro til at snakke sammen og gribe hinandens ideer. Man bliver hele tiden afbrudt."

"Børn fylder mere, end vi voksne har vænnet os til, og derfor har de brug for pladsen. De bygger, leger og bruger deres krop og kommer til at støde sammen, hvis de ikke har plads. De bliver irriterede, og så kan der opstå konflikter."

"Det kunne være lækkert, hvis man kunne få et atelier, hvor man kunne gå ind og male, og man ikke behøvede hele tiden at pakke tingene væk."

"Konflikterne opstår, når børnene er nødt til at være for tæt på hinanden. Vi er meget opmærksomme på at få delt børnene."

"Vi har få børn til rigtig mange kvadratmeter. Og det er det sted, jeg nogensinde har arbejdet, hvor der er færrest konflikter, det laveste støjniveau og det største flow."

Kilde: Inge Mette Kirkeby: 'Derfor er børnehavens fysiske rammer vigtige – et professionsperspektiv' i rapporten 'Plads til trivsel og udvikling'. Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet, 2013.

En OK overenskomst giver dig gode muligheder for efteruddannelse

Det er OK at have en overenskomst. Den giver dig gode muligheder for efteruddannelse og skaffer dig ekstra feriedage og løn under barsel. Den sikrer dig en ordentlig løn og gode pensionsforhold og meget mere.

Det er din fagforening, der sikrer dig en OK overenskomst. Den forhandler overenskomsterne på plads og giver dig et stærkt fællesskab om dit fag, så du er OK.

Det er dig og dine kolleger, der gør fagforeningen stærk. ErDuOK.dk

Det er os med overenskomster og faglige fællesskaber

Foto: iStockphoto

FØLG BØRNS ENGAGEMENT I NUET

Tidens fokus på formel læring risikerer at gøre pædagogiske aktiviteter i daginstitutioner så voksenstyrede, at der ikke er nærvær til at justere kursen efter børns behov i nuet. Og så kommer de ikke til at trives som hele mennesker, siger ph.d.-stipendiat Lone Svinth.

AF ANNETTE HAUGAARD

”Jeg vil ikke mere, jeg vil lege,” siger 5-årige Sebastian, der ligesom Asger og nogle andre fra stuen laver billeder om gårsdagens tur i skoven – med sakse, limstifter og farver.

”Vent lige, til vi er færdige,” siger pædagogen, uden at Sebastians krop lystre. Han roterer på taburetten, lader sig falde ned fra stolen og kravler op til bordet igen seks gange, før pædagogen vælger at gribe ind. Hun tager et stykke karton, lægger det på gulvet og siger: ”I kan ligge her og tegne, for nogle gange er det nemmere at lave noget hernede, ikke?”

En potentiel konflikt er afløst af koncentration, og drengene maler engageret videre. Pædagogens radar opfangede signalet om kedsomhed, og i stedet for at skælde ud viste hun drengene, at deres behov for at få justeret aktiviteten var værd at lytte til. Og det skaber både trivsel og læring.

”Børn bliver til som mennesker i mødet med andre, og når deres mening bliver tillagt betydning,

og de er med til at forme en pædagogisk praksis. Det vigtige er at indleve sig i børnenes perspektiv og engagement, som det udfolder sig lige her og nu,” siger Lone Svinth, der er ph.d.-stipendiat på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) ved Aarhus Universitet. Hun forsker i kvalitet i dagtilbud og er medredaktør af bogen ’Læring og udvikling i daginstitutioner’, 2012.

AT LÆRE ER AT VÆRE. Hendes videooptagelser i to daginstitutioner viser imidlertid, at det ikke er så tit, at børn får lov at præge det, der sker, når pædagoger tilrettelægger en aktivitet og holder samling eller går på værkstedet.

”Vi har længe hørt, at det er vigtigt for børns selv-værd og trivsel, at de bliver set og lyttet til, men det ▶▶

”Det vigtige er at indleve sig i børnenes perspektiv og engagement, som det udfolder sig lige her og nu.”

Lone Svinth, ph.d.-stipendiat.

er ikke særlig tit, at vi diskuterer, hvordan man helt praktisk gør det som pædagog, når man sætter sig noget for med børnene i en pædagogisk aktivitet," siger Lone Svinth.

Ifølge Lone Svinth er forklaringen ikke, at de voksne mangler lydhørhed, men snarere tidens fokus på formelle kompetencer og udviklingsstadier – for eksempel at børn lærer tal, kender ugedage og farver, og at de kan binde snøreband eller hoppe på ét ben. Det er ikke en kritik af den enkelte pædagog, for det handler om institutionernes normer og værdier, som politikere er med til at forme, påpeger Lone Svinth.

"Når man tænker læring meget snævert som tilegnelse af færdigheder og viden, kommer det til at give mening at bruge en skoleagtig tilgang i daginstitutioner," siger hun.

"Men vi risikerer at tromle børn eksistentielt, hvis vi ikke også tænker læring som erfaringer med selve det at blive til som menneske i et fællesskab. Det er nogle dybe, eksistentielle processer, som kun opstår i samspil med en voksen, der formår at veksle mellem børnenes perspektiv og sine egne intentioner."

SKAB TRIVSEL I GLIMT. At følge barnets engagement i nuet er noget, der foregår i små glimt. Det kan være et lille barn, som rækker hånden frem som tegn på, at hun ønsker fingermassage af en opmærksom voksen – og får det. Eller en pædagog, som lader sig inspirere af børnene og begynder at male ligesom pigen, der blander farverne helt anderledes, end pædagogens instruktion lagde op til.

På sine videooptagelser kan Lone Svinth se, at det faktisk gør en forskel, når pædagoger justerer kursen i en planlagt aktivitet. Børnene bliver glade,

opstemte og kan koncentrere sig meget længere, og så er kimen lagt til fordybelse og flow, hvor man populært sagt bliver så optaget af noget, at man glemmer tid og sted.

VÆK MED FORSTYRRELSER. At følge børns engagement i nuet stiller krav til både pædagoger og kulturen i en daginstitution.

"Man er nødt til at skabe forudsætningerne for, at intensitet kan opstå. Opmærksomhed kommer ikke af sig selv hos børn. Det kræver nærværende voksne," siger Lone Svinth.

Hun giver som eksempel, at en institution kan aftale, at man ikke længere må forstyrre kollegaen for at give en telefonbesked midt i en aktivitet, eller at arbejdet organiseres, så man ikke skal udfylde papirer samtidig med, at børnene klippe-klister.

"Tid er selvfølgelig også en faktor, og det samme er børnegruppens størrelse. Men jeg har set den her form for kontakt etableret med op til 12 børn, og hvis man tør slappe

mere af og acceptere, at en aktivitet må køre i nye retninger, så er der mindre, som kan blive 'forkert'. Det frigiver energi til at åbne sig over for børnenes engagement og perspektiv på aktiviteten – også når det strider mod ens egne planer. Men jeg ved godt, at det er hamrende svært!," siger Lone Svinth. ◉

”Man er nødt til at skabe forudsætningerne for, at intensitet kan opstå. Opmærksomhed kommer ikke af sig selv hos børn.”

Lone Svinth, ph.d.-stipendiat.

LONE SVINTH
Kandidat i pædagogisk psykologi og ph.d.-stipendiat på Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet, hvor hun forsker i samspillet mellem voksen og barn i pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Lone Svinth er medredaktør af bogen 'Læring og udvikling i daginstitutioner'. Dansk Psykologisk Forlag, 2012. Hun afslutter sin ph.d.-afhandling i 2013.

KOLLEGER SKABER TRIVSEL

Glæde, en positiv ånd og et godt samarbejde mellem kolleger betyder meget for trivslen i daginstitutioner. Men der skal også være plads til faglig uenighed, siger adjunkt Merete Monrad, der har sat spot på trivsel og omsorgsarbejde i sin ph.d.

AF SIGNE TONSBORG

En spiseskefuld anerkendelse, en deciliter omsorg, 100 gram fortløftigt forhold til kollegerne og en knivspids humor. Nogenlunde sådan lyder opskriften på den mikstur, som skaber trivsel blandt de ansatte i en institution.

Merete Monrad, der er adjunkt ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på Aalborg Universitet, har skrevet ph.d. om kollegiale vilkår for omsorgsarbejde i daginstitutioner for børn på 0-6 år samt ansatte på plejehjem.

"Begge faggrupper laver det, man kalder følelsesmæssigt arbejde, og her betyder kollegernes støtte ekstra meget for trivslen på arbejdspladsen," siger Merete Monrad.

Mange studier peger på, at selve det at have kolleger øger trivslen og arbejdsglæden. Oplevelsen af at være en del af et socialt fællesskab og kunne få støtte, praktisk hjælp og rådgivning af sine kolleger giver trivsel på arbejdspladsen. Og den mekanisme ser ud til at være endnu større for mennesker, der udfører omsorgsarbejde og følelsesmæssigt arbejde, som pædagoger for eksempel gør.

FØLELSER MED PÅ JOB. Det karakteristiske ved følelsesmæssigt arbejde er, at man skal have sine ▶

”Det er klart, at børn jo generelt bliver påvirkede af den stemning, der er. Så det ville undre mig meget, hvis børnene ikke blev påvirkede af stemningen blandt de voksne i institutionen.”

Merete Monrad, adjunkt.

MERETE MONRAD

Ph.d. og adjunkt ved Institut for Sociologi og Socialt

Arbejde, Aalborg Universitet. Hun har skrevet ph.d. i 2012 om omsorgsarbejde belyst ud fra samspillet mellem strukturelle vilkår/organisering og identitet og følelser. I ph.d.-afhandlingen kigger Monrad på vilkårene for omsorgsarbejde i daginstitutioner for børn på 0-6 år og på plejehjem.

egne følelser med og bruge dem for at passe sit arbejde. Det kan for eksempel handle om at skabe en god stemning på stuen eller få en kollega, et barn eller forældre til at blive i et bestemt humør.

"Men det betyder også, at man ikke kan undgå at blive påvirket af andres følelser. Det kan for eksempel være svært at gøre børn og forældre trygge, hvis en kollega samtidig skælder ud lige ved siden af," forklarer Merete Monrad og peger på, at pædagoger i den forbindelse er særligt udsatte. For i en institution arbejder man typisk meget tæt på hinanden og har ikke lige mulighed for trække sig væk til et kontor eller andre opgaver, til kollegaen er "dampet af".

"Man vil ofte være tvunget til at blive ved med at yde omsorg til børnene, selvom man er i en konflikt med en kollega – eller hvis to kolleger er i konflikt. På den måde har relationerne til kollegerne en stærk indflydelse på den måde, man kan udføre sit arbejde på," siger hun.

Hendes forskning belyser ikke direkte, hvilken effekt de voksnes trivsel har på børnenes trivsel i institutionen.

"Det er klart, at børn jo generelt bliver påvirkede af den stemning, der er. Så det ville undre mig meget, hvis børnene ikke blev påvirkede af stemningen blandt de voksne i institutionen," siger Merete Monrad og tilføjer, at pædagogerne er meget bevidste om den påvirkning, som deres egen trivsel eller mangel på samme har på børnenes stemning.

"Jeg ved fra en anden undersøgelse, som jeg har lavet, at pædagoger er meget opmærksomme på, at kollegiale konflikter ikke skal påvirke børnene," siger hun.

LIGEGYLDIGHED ER VÆRST. Merete Monrads interviews viser, at pædagoger oplever det som meget problematisk, når deres kolleger arbejder hen mod andre mål, end de selv gør. Men en diskussion med to forskellige fagligt funderede standpunkter kan være givtig. Derimod opleves ligegyldighed og lav faglighed hos en kollega som rigtig svært.

"Det eksempel, jeg ofte møder i interviewene, er, når pædagoger oplever, at deres kolleger ikke er anerkendende og støtter børnenes udvikling. Det er frustrerende, hvis man selv er faglig og reflekteret, at man oplever kolleger, som er ureflekterede og gør ting, man oplever som kontraproduktivt for børnenes udvikling, for eksempel ved at skælde ud eller ved ikke at være anerkendende," siger hun.

Det kan få pædagoger til at opleve deres arbejde som meningsløst – også selvom deres egen arbejdsindsats er i orden. Og det er netop karakteristisk ved arbejdet som pædagog: At man sjældent kan udføre sit arbejde uafhængigt af kollegerne, og at kollegerne kan placere én i uønskede positioner, understreger Merete Monrad.

HURRA FOR FEEDBACK. De samme kolleger er til gengæld også udslagsgivende for, om man trives i jobbet. At udvikle sig og få feedback fra fagligt dygtige kolleger er nemlig en af de vigtigste faktorer for trivsel, viser interviewene. Flere pædagoger

nævner, at noget af det bedste i arbejdet er at have kolleger, som er engagerede og dygtige, og som gør, at der sker udvikling.

Pædagogerne i undersøgelsen er også enige om, at glæde og en positiv ånd på arbejdspladsen betyder meget for, om man trives i jobbet.

"Der er en oplevelse af, at glæde er med til at fremme børns positive udvikling," pointerer hun. Men der er også en dobbelthed i opfattelsen af glæde. I nogle institutioner kan der næsten herske et glædesregime, hvor pædagogerne har en oplevelse af, at de bliver afkrævet at være glade og optimistiske – også selvom de ikke er det i den konkrete situation.

"Det kan for eksempel være i forbindelse med nedskæringer eller sygefravær, der gør det svært at få hverdagen i institutionen til at hænge sammen," forklarer Merete Monrad.

GLÆDESREGIME GIVER PRES. Glædesregimet ligger både i de indre forventninger, som pædagogerne har til sig selv om, hvad de "bør". Men der kan også være tale om et direkte eller indirekte pres fra kolleger, ledelse og forvaltning om fx at være konstruktiv og positiv. En pædagog i undersøgelsen forklarer, at hun i en given situation i forbindelse med nedskæringer føler sig forpligtet til at sige, at "det skal nok gå" til forældre, kolleger og ledelse, selvom hun egentlig har det helt modsat.

Men står den følelse på i længere tid er det farligt, advarer Monrad.

"Det kræver enormt meget energi at fokusere på hele tiden at skulle være glad, for det er der jo ingen, der er. Det kan være en stor arbejdsmæssig belastning at skulle holde en glad facade," forklarer Monrad.

PUSTERUM VIRKER. Merete Monrad beskriver, at en god kollegial relation er kendetegnet ved, at der er åbenhed og mulighed for at give udtryk for, hvordan man har det, og hvilken hjælp man har brug for – uden at det bliver set som noget negativt.

"Det er afgørende, at man også har mulighed for

DEN GODE STEMNING KRÆVER EN INDSATS

Pædagoger er meget bevidste om, at de selv er med til at skabe stemningen i en daginstitution. Det er i hvert fald det billede, der tegner sig i Merete Monrads ph.d.-afhandling, hvor hun blandt andet har lavet 17 kvalitative interviews med pædagoger og pædagogmedhjælpere.

Pædagogerne påvirker stemningen indirekte som følge af deres person og aktuelle humør, men også ved en mere direkte og bevidst indsats, for eksempel ved at joke, have en god omgangstone og have omsorg for kolleger. En af de interviewede pædagogmedhjælpere i afhandlingen fortæller for eksempel om et stykke meget bevidst følelsesarbejde over for en kollega:

"Det er meget, meget værre at passe børn sammen med én, som bare er mega udbændt, end det er at gøre det helt alene. Altså fordi børnene de bliver også bare, de bliver endnu mere skøre af at have sådan en i huset [...] så skal man lege lomme psykolog, hvordan får jeg nu hende der Louise [kollegaen] op og ringe igen, jeg er sgu nødt til at hente guitaren, så synger vi en eller anden sang med ungerne, og så danser vi lidt, og så bagefter så tager vi lige hendes yndlingsmelodi, jeg ved, hun kan så godt lide den der 'What a wonderful world', så synger jeg lige, bare sådan for sjov, så smiler Louise i tre sekunder igen, så åh puh, så kan man lige klare det indtil frokosten (griner)."

Flere pædagoger er inde på, hvor meget det betyder for deres trivsel at få feedback fra og udvikle sig i samspil med gode kolleger. En pædagog fortæller for eksempel: "Jeg tror, jeg har prøvet at blive sagt noget til, hvor jeg har tænkt: 'Nå ja, det kunne jeg jo også gøre.' Uden at det sådan bliver negativt. Og det synes jeg er rigtig rart, for nogle gange, når man står i en situation, så kan det være svært at se, hvordan man lige gjorde, eller hvordan man kunne gøre noget anderledes".

at lukke damp ud til kollegerne. Især i et fag som pædagogfaget, hvor der er meget konfrontationstid. Som pædagog skal man hele tiden være opmærksom på, hvilke stemninger man spreder, og hvilke signaler man sender til børn, forældre og kolleger. Netop derfor er det særligt vigtigt, at man får nogle pauser med kollegerne, hvor man kan fortælle, hvad man føler og tænker," siger Merete Monrad. ◦

"ET LILLE SKUB KAN GØRE EN KÆMPE FORSKEL"

Milliarder af kroner går hvert år til børne- og ungeområdet, men de penge kan bruges bedre, så det gavner børns og unges trivsel, lyder det fra professor Michael Rosholm, der står i spidsen for TrygFondens nye Børneforskningscenter.

AF CAMILLA MEHLSSEN

Hvad virker for at bremse skolefravær? Hvad er effekten af en tidlig, intensiv indsats rettet mod udsatte børn og deres familier? Hvordan kan 0–3-årige børn stimuleres, så det øger skoleparathed? Det er nogle af spørgsmålene, som et stort forskningscenter i børns og unges trivsel skal finde svar på.

Børn&Unge Forskning har sat forskningscentrets leder, Michael Rosholm, professor i økonomi ved Aarhus Universitet, i stævne.

Michael Rosholm, hvorfor er der brug for et forskningscenter om børns trivsel?

"Den væsentligste grund er, at der stadig er 15-20 % af børn og unge, der ikke trives godt nok – på trods af, at Danmark er et af de lande i verden, der bruger flest midler på børne- og ungeområdet. Det er den direkte anledning til, at centret etableres. Når vi bruger alle de midler, så bruger vi næppe for lidt, men vi bruger formentlig en stor del af midlerne forkert. Vores center er sat i verden for at undersøge, hvad effekterne er af de mange indsatser, vi i Danmark har i gang på børne- og ungeområdet."

Hvilke indsatser virker?

"Det kan jeg desværre ikke fortælle endnu – vi ved ikke meget om, hvad der virker og ikke virker, for der er aldrig lavet systematiske målinger af effekterne af disse indsatser. De evalueringer, som er

foretaget i Danmark, har sjældent haft den tilgang: Hjalp indsatsen de børn, som den var sat i verden for at hjælpe? I USA har man lavet effektmålinger gennem længere tid, men det er noget helt nyt at lave effektmålinger i Danmark på børne- og ungeområdet."

Kan du give eksempler på, at børn og unge ikke trives?

"For eksempel ved vi, at omkring 20 % af de børn, der starter i skolen, ikke har tilstrækkelige forudsætninger for at klare sig godt gennem skoletiden, og ca. 15-20 % af unge får ikke en ungdomsuddannelse.

En undersøgelse i Aarhus Kommune viste også for nylig, at 20% af skoleeleverne har et problematisk højt skolefravær. Der er således nogle indikatorer på, at der er problemer med trivslen."

Er centret målrettet de 15-20 % af danske børn i den udsatte gruppe?

"Vi vil gerne hjælpe alle børn, men det er blandt de 15-20 procent, potentialet er størst. Det er for de børn, vi kan gøre den største forskel."

Du står i spidsen for det nye center. Hvad ved en professor i økonomi om børns og unges trivsel?

"Nu er det ikke mig, der skal lave al forskningen. Vi er et stort tværfagligt team, der ikke bare trækker på økonomi, men også forskere inden for psykologi, statskundskab, sociologi, epidemiologi, pædagogik, sundhedspleje og meget mere. Men det er klart, at projektet også har en økonomisk vinkel: Vi kan

ikke blive ved med at udvide den offentlige sektor, ressourcerne er begrænsede. Derfor bliver vi nødt til at finde frem til, hvordan vi kan bruge midlerne bedst muligt. Hvad virker bedst – er det bedst at sætte ind med en tidlig bred forebyggende indsats eller en senere 'brandsluknings'-indsats? Hvad er afkastet af at bruge en million i vuggestuen sammenlignet med en million for at forebygge kriminalitet blandt unge? Man kan selvfølgelig ikke omregne øget trivsel til kroner og ører – men vi kan godt sætte kroner og ører på for eksempel kriminalitet og uddannelse. Økonomien skal ikke være styrende. Men vi bliver nødt til at tage udgangspunkt i, at børne- og ungeområdet har et begrænset antal midler, og derfor, af hensyn til børnene og de unge, se på, hvordan vi bruger de midler bedst muligt."

Hvad er jeres tese – hvor får vi mest for pengene?

"Internationalt set er der konsensus om, at midlerne bruges bedst tidligt i livet. I Danmark er der så den krølle, at vi faktisk allerede bruger mange midler tidligt i livet sammenlignet med andre lande. Vi i Centret tror nok stadig på, at der kan gøres meget i den tidlige barndom – nærmest fra fosteret ligger i morens mave."

Kan du give et eksempel?

"For eksempel ved vi, at det gør en stor forskel, hvis forældre snakker med deres barn. Hvis du taler dobbelt så meget med dine børn, taler de væsentligt bedre. Hvad med for eksempel at bruge lidt tid hver dag på systematisk at øge ordforrådet for de børn, der særligt har brug for det? Her kan vuggestuerne sætte ind, men vi kan også arbejde mere systematisk med forældrene. Nogle gange skal der så lidt til, for at forældre kan gøre det bedre.

Simon Calmar Andersen fra Aarhus Universitet har lavet et forsøg, hvor tosprogede børn fra udvalgte børnehaver fik en kuffert med hjem med bøger, spil og information om, hvor vigtigt det er at tale med barnet. Det førte til, at antallet af tosprogede børn, som ikke var skoleparate, faldt dramatisk. Hvis det bare er en lille smule uvidenhed, der er problemet, så kan vi nå langt med få midler. Så kan et lille skub gøre en kæmpe forskel." ◉

Foto: Colourbox

TRYGFONDENS BØRNEFORSKNINGSCENTER

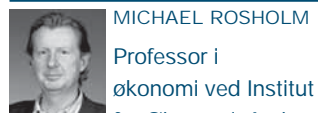
I Danmark bruger vi mange penge på offentlig service, for eksempel daginstitutioner, folkeskole, fritidsliv, socialt arbejde og kriminalitetsforebyggelse. Alligevel har vi i Danmark svært ved at måle os med andre OECD-lande, når det gælder for eksempel uddannelse og beskæftigelse – der er vigtige faktorer for både den enkeltes trivsel og for samfundets udvikling.

TrygFonden har taget initiativ til et nyt forskningscenter i børn og unges trivsel, som etableres på Aarhus Universitet med professor Michael Rosholm i spidsen. Målet er at realisere et stort uudnyttet potentiale for at opkvalificere arbejdet med at forbedre børn og unges trivsel i Danmark. Derfor skal forskerne i de næste seks år gå foran og vise, at det er muligt at opbygge solid viden om, hvad der virker og ikke virker, når børn og unges trivsel skal forbedres.

Michael Rosholm og andre forskere fra Aarhus Universitet skal gennemføre den tværfaglige forskning i samarbejde med Center for Børnesprog på Syddansk Universitet, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning (KORA), Ministeriet for Børn og Uddannelse, Beskæftigelsesministeriet, Socialstyrelsen, Region Midtjylland, Aarhus Kommune, Professionshøjskolen i Midtjylland (VIA University College), Rambøll Management og Børnenes Hovedstad (LegoFonden og Billund Kommune).

I tillæg til en bevilling på 60 mio. kr. fra TrygFonden skyder Aarhus Universitet 24 mio. kr. i centeret, mens de andre partnere bidrager med yderligere 5 mio. kr.

Kilde: TrygFonden og Aarhus Universitet

MICHAEL ROSHOLM
Professor i økonomi ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet. Hans speciale er arbejdsmarked og integration. Han har været formand (vismand) for De Økonomiske Råd i 2006-2012. Han står i spidsen for TrygFondens nyetablerede Børneforskningscenter.

BUPL har brug for dig og din mening

Vidste du, at BUPL har et elektronisk medlemspanel? Som en del af BUPL's medlemspanel kan du få indflydelse og bidrage med din holdning.

Vi spørger medlemspanelet om emner lige fra leg til besparelser og andre aktuelle emner fra det pædagogiske område. Vi bruger undersøgelserne fra medlemspanelet til at sætte fokus på det pædagogiske arbejde – både internt i BUPL og i dagspressen.

Hvordan foregår det?

Når du er tilmeldt medlemspanelet, vil du 4-5 gange om året modtage en e-mail fra BUPL med et enkelt spørgeskema, som du har mulighed for at deltage i. Du har hver gang mulighed for at sige "nej tak" til at deltage.

Dine oplysninger og besvarelser behandler vi naturligvis fortroligt, og du kan til enhver tid melde dig ud af panelet.

Du kan tilmelde dig medlemspanelet på:

bupl.dk/medlemspanel

